

A születésnap II.*

Besötétedik, amikor a ház elé gördül a szekér. A férfiak a fészerből előhózzák az asztalokat, ülőalkalmatosságokat, a lányok terítenek és kihordják az ételeket.

Ezekről a dolgokról esik szó este héttől hajnali egyig: az erdőekben élő szarvasokról, amelyeket fiatalokkorban a vadgazdálkodási szakemberek telepeken nevelnek fel, s egyéves koruk előtt engedik őket szabadon; a szarvashúsról, amelyhez nem csak a vadászati idényben lehet hozzájutni, hanem az év bármelyik szakaszában; a tavakról, amelyekben bőven él hal; a vaddisznókról, amelyek lassan háziállatokká nemesednek, hiszen inkább élnek a vetésben és a konyhakertekben, mint az erdőben, s a régmúlt időköt kivéve akkor sem támadják meg az embert, ha malacokat nevelnek; az időjárás anomáliákról; a városokban elviselhetetlen nyári hőségről, amely elől a legtöbb ember nem menekülhet el, legfeljebb két-három hétre, s oda, ahová a családi üdülőjegy szól; a fiatalságról, amelyik nem szeret egyhónapos építőtáborba járni, se a Bajkálhoz, se a Szir-darja mellé, Kirgizisztánba, de még az Urálba sem, ami aztán igazán közel fekszik a fővároshoz, annyira, hogy nem repülővel, hanem vonattal szokás odautazni; a leningrádi írókról, akiknek semmi sem jó, ami Moszkvában történik, és az úgynevezett leningrádi irodalomról, amelynek alkotói mélyen megvetik a fővárosi irodalmat, koszos társbérletekben nyomorognak, és nem sóvárognak a moszkvai jó hírű negyedek lakásaira, amelyeket a kommunizmus eredményeiről regényeket írók számára utalnak ki, róluk hosszan; és azokról az értelmiségieknek mondott egyetemet végzettekről, akik nem tudnak a modern társadalom eszméivel azonosulni; az irodalmi Nobel-díjról, s azokról az emigráns vagy belső emigrációba visszahúzódozó tollforgatókról, akiket a nyugati sajtó gyakorta felemleget, de sosem a műveik, hanem a magánéletük alakulása kapcsán; arról a dilemmáról, mely szerint valamilyen mértékben mindenki együttműködik az állammal, használja a tömegközlekedést, fizeti az adót, betartatja a gyermekeivel a tankötelezettség szabályait, igénybe veszi a betegbiztosítást, zsebében tartja a személyazonosításra szolgáló abszurd iratait. Betartjuk az alkotmányellenes, a nemzetközi jogot sértő törvényeket. Ugyanakkor erkölcsi kötelességnek tartjuk a tehetetlenségünk föllemlegetését, azt, hogy kételyeinknek hangot adjunk, csalódottságunkat nyilvánossá tesszük; és arról az esetről, amelynek a főszereplője Borisz Vasziljevics talán legközelebbi tanítványnője, aki magánál Borisz Vasziljevicsnél jut albérlethez,

---

* Befejezés az előző számból. *A szerk.*

s aki nemrégén számolt be elhatározásáról, hogy megtagadja a szüleit, rendszerellenesek, állítja, tiltott irodalmat olvasnak, bonyolult módon külföldiekkel tartanak kapcsolatot, és összetettsége miatt nehezen megcáfолható filozófiai fejtegetésekbe bocsátkoznak a barátaikkal, olyan nevekkel dobálóznak, akikről lábjegyzetnyi említés sem hangzott el a katonai főiskolán, de az öreg sem ismeri őket, egyszóval felforgató hatást gyakorolnak a környezetükre. Mindenesetre ez a Nagyezsda kérelmezi a családneve megváltoztatását, s afölött hezitál, gyermeki érzelmeit kövesse-e, vagy állampolgári kötelességét, miszerint fel kellene jelentse a szüleit. Valaki azt kérdi tőle – Aljosa, aki azóta rigai vezérkari tiszt, nagy szó, orosz létére –, miért nem megy férjhez, azáltal megváltozott volna a neve, de hogy Nagyezsda elvörösödik s lopva a lámpa lángját vizsgáló Borisz Vasziljevicsre pillant, felhagy az ajánlata kifejtésével; aztán majd' mindenki beszámol a felmenőiről, s kiderül, hogy Borisz Vasziljevics valamennyi közeli tanítványa, mondhatni lassan, hogy ifjú barátja egyke, s szülei révén valamennyi mély traumákat hordoz magában. A családi beszámolót tartók között azonban nincs ott pápká, hiszen pápká apja Borisz Vasziljevics legjobb barátja és közeli munkatársa, ezáltal pápká anyját közléről, egészen baráti módon megismerhette, így semmiképpen nem lenne ildomos a szüleiről bármit is mondania, ámbár ő csakis pozitív élményekről számolna be, amúgy pedig azt, hogy pápká apja és az öreg ilyen régi és szoros kapcsolatot tartanak fenn, pápká úgy hiszi, nem említheti meg, mert azzal olyan intim dologról lebbentené fel a fátylat, amelyhez neki nincs, csak Borisz Vasziljevicsnek lenne joga; miközben száll a cigarettafüst, és az udvaron nem érezhető az erdő avar- és gombaillata; a világforradalom győzelméről, amely közeledik; azokról a pletykákról, hogy egyes rosszindulatúak szerint nyilvánosságra kerülnek a sztálini és a hruscsovi időket túlélők memoárjai, amelyeket az egyik archívumban őriznek, sokszor a megírójuk, illetve az örökösök akarata ellenére, s amelyek az egyéni keserveket hangsúlyozzák, és nem a kollektív eredményeket; s arról, hogy a Pravdában olyan olvasói levelek kerülnek nyilvánosságra, amelyek a vidéki politikai visszaélések fennmaradásáról, a családit leváltó intézeti nevelésről, a dalkörök fesztiváljairól éppúgy tudósítanak, mint az úrkutatásban elért eredmények lélekfelszabadító hatásáról; bohém társakról, akiknek hatalmasra nő a májuk, amely idő előtt sírba viszi őket, és nagytermészetű katonanőkről, akik a szemükkel képesek levetkőztetni a férfiembert, és igazán nem a fasz mérete számít nekik, hanem az, hogy felszabadító hatást gyakoroljanak rájuk, és a negyedik ejakuláció után is életet tudjanak beléjük lehelni; szakító levelekről, amilyeneket a maguk fajtájának számtalanszor kell írniuk, amikor áthelyezik őket az újabb, távoli telephely tiszt szállítására; azokról az erényekről, amelyekről mindegyikük azt állítja, hogy sarkalatosok, s melyek egyszerű szavakkal kifejezhetők, de mélyükre ásva kiviláglik a bonyolultságuk, s amelyek a kor jövőt alkotó részében találhatók, mint a kötelességtudás, az érettség, a hallgatni tudás, a megfelelő pillanatban való cselekvés, a túlzott, másokat feszélyező műveltség elkerülése, a

leleményesség, az észszerűség, a kompromisszumokra, sőt olykor az opportunizmusra törekvés, a mértékkel adagolt rokonszenv, a barátságok ápolása s az olyan alávaló megnyilvánulások kerülése, mint a csámcsogás, a bőfögés, a tisztátalanság és a fingás; arról, hogy miképpen kell a vágyálmokból valóságot csinálni; joga-e minden embernek megváltoztatni a történelmet; arról, hogy nem lehet akkorát tévedni, sőt véteni, amit ne tehetnénk jóvá, vagy ha arra mi magunk nem is lennénk képesek, akként csűrni-csavarni, átpofozni, hogy legalább félig ne tűnjék tévedésnek vagy vétségnek; arról, hogyan lehet számításba venni, hogy bár minden tett a mának szól, s kisszerű körülmények között formálódik ki, de az értelme a jövő számára nem hogy nyilvánvaló kell legyen, hanem magáért a jövőért jön létre, azaz érte való; a tojásról és a csirkéről, amely kérdés megoldásaként a tükörtojás is fölkinálgatik, a tükörtojás igenis lehet a gordiuszi csomó megoldása; arról, hogy olykor miért, ha az ember magában üldögél elnyúlva a nyugágyban egy elhagyatott, magas fallal bekerített kertben, és azt hallja, a kövekben csobban a víz, mintha valaki belevetette volna magát; és szóba kerül, épp Borisz Vasziljevics révén, hogy kinek-kinek milyen elvetélt vágyai voltak, ő regényíró akart lenni, úgy mondja, attól a pillanattól, amikor rájött, mire használhatja a pöcsét, és tizen-nyolc évesen megírta az első és egyetlen regényét, arról a szigetről vagy inkább arról a szigetre vetődött hajótöröttről, amelyet tanmeséje helyszínéül és hőseül választ, s komiszkodva maga szúrja a beszámolójába, hogy bizonyosan olvasta ekkor Defoe *Robinson Crusoe*-ját, amely kamaszoknak való könyv, mindenféle hasznos, okításra szolgáló eseménnyel és az ökonomikus gondolkodáshoz később is hasznosítható ismerettel, továbbá azzal a madárral, amelyet ha megfelelő módon táplál, akkor épp elegendő táplálékkal, tojással, halakkal s egyéb, nem gusztusos, ámde újrahasznosítható szekrétumokkal látja el őt, s kiókumlálja, hogy a két szigetlakó élőlény viszonyát tekintve huszonnégy életstratégia valósítható meg, ezért maga a kézirat ennek a huszonnégy élethelyzetnek a kifejlését mutatja be, párbeszéd nélkül, míg nem egy váratlan fordulattal a vegyes táplálkozású, némelykor szarevő férfi ideájától üzve, felfalja a madarat; maga a kézirat megsemmisül, merthogy iskolatársai kifigyelik, amikor naponta félrevonulva irdogál a füzetébe, s ők megtalálják ezt a füzetet, elolvassák, majd büntetésből vagy pusztán szórakozásból elpusztítják; vagy a kitekert nyakú és felfalt madár iránti részvétből; az olyan szenvedélyek, mint a kártyajátékok, lóverseny, szánhajtás, alkoholizmus, bagórágás, ópium, szadizmus és mazochizmus, akár külön, akár egybekötve, baszódüh, káromkodás, sakk, hosszútávfutás, fecsegés, kleptománia, édességfüggés, küzdősportok, gyógyszerekhez kötődés okozta személyiségtorzulások felhasználhatók-e a rosszhiszemű, célját vesztett, agresszív tömeg befolyásolására, illetve a helyes társadalmi célok felé történő átírányítására; az ember miért hiszi, hogy a sajátosságai közé tartozik az a hajlam, miszerint magyarázatot keres minden eseményre, ami az életében bekövetkezik, mégpedig a legegyszerűbbet, mintha irtózna a bonyolultságtól; a filozófusok fölismerik-e a filozófiák

töredékességét, vagy meglegszenek azzal, hogy elfogadják és kimondják: egyetlen eszmerendszer sem képes a saját korán túli időkre útmutatást adni, az univerzális megoldások éppen a dialektikus gondolkodás eljárásai miatt lehetetlenek; ez utóbbi felvetésnél Borisz Vasziljevics odahagyta a beszélgetést, a ház mögötti budiban hatalmasat hugyozik, majd szarik, végül, a budi előtt állva, elégedetten megszemléli az aznapi zodiákus csillagait, megrajzolja az Androméda alakját, majd széles mozdulatokkal visszaegyensúlyozza magát a tanítványai köréhez, bár nem a korábbi székén foglal helyet, hanem Mása és Nagyezsda között, az egyikől cigarettát fogad el, a másiktól tüzet, nagyban pöfékel, s amint megszólal a kuvik, a félig szívott dekket a földre hajítja és cipője talpával szétmorzsolja; Borisz Vasziljevics ürítkezése alkalmat ad arra, hogy e testi funkció okozta élvezet tematizálódjék, s kiderül, hogy a társaság tagjai esetében a legkisebb közös többszörös, hogy a szex után a hugyozást, majd a szarást tartjuk – ha azokat vissza kellett korábban tartani – az élvezetek élvezetének. Borisz Vasziljevics elégedetten mocorog, mi pedig az őt közrefogó két lány vihogásából arra következtetünk, hogy mesterünk visszatért előszeretettel hangoztatott indoklásai egyikéhez. Szerinte ugyanis a problémák rögzítéséhez és a cselekvési lehetőségek közötti dönteni tudáshoz az szükséges, hogy szem előtt tartsuk pro primo az ember biológiai szükségleteit, pro secundo az emberi közösségek képzeiteit, pro tertio, az emberi közösséget alakító állam meghatározta kereteket. A katona, legyen az férfi vagy nő, akkor tudja ellátni szakszerűen a feladatát, csakis akkor, ha elévezett és hugyozott. Ismertek olyan népcsoportok, nem a primitívebbek között, akik a törzsi csaták előtt kollektíven dugnak, majd hugyoznak, no nem azért, mintha a tömeges szex alapvetően beletartozna a kultúrájuk rendszerébe, nem azért, mert kommunisztikus elveket vallanak, hanem mert így, nyilvánosság előtt ellenőrzik, a társaik mily mértékben készültek fel a feladatuk ellátására. Persze, mellékesen, ilyenkor, mondjuk úgy, a szimbolikus tanúsítványok keresésére is lehetőség nyílik, mondjuk a zsidók és az arabok – nem tudom, miért az a nagy ellenségeskedés köztük, veti közbe Borisz Vasziljevics, amikor a legfontosabb pontjukon, a péniszük végén egyformák – ilyenkor szokták ellenőrizni, hogy körülmetéltek, azaz eléggé megbízhatóak-e a harcostársaik; s amíg mi, az öreg köré gyülekezett s az öreg asztalához ültetett tanítványok számba vesszük a hihetetlenül komplex világ összes részletét, s egymásra figyelve azok enciklopédikus katalógusát állítjuk elő, nem vesszük észre, hogy másik társnőnk, a zabszalmaszóke Mása magába fordul, és ahányszor Nagyezsdához kerül a szó, szétveti a düh.

Amiről az öreg hatvanadik születésnapján biztosan nem esik szó, talán, mivel nem vagyunk az eseményekben valóban járatosak, talán, mert nem biztos, hogy mindenről értesültünk, mivel akkor még egyikünk sem akar politizálni; esetleg, mert bár a belső információs csatornákon értesülünk mindenről, és ismerjük az események előzményeit és azok lezajlását, s politizálni is szeretünk, de tiszte-

letben tartjuk Borisz Vasziljevics döntését, aki szerint a bölcs hiába is beszélne a megtörtént eseményekről, mindig a jövőről szól. Őt pedig nem érdekli a jövő...

Arról sem esik tehát szó, hogy míg 1789, a nagy francia forradalom, vagy 1848 csak Európát forgatja fel, 1968 az egész világot. Hogy egyetlen szélsőbaloldali csoport lázongása a Nanterre-i Egyetemen váratlanul lángba borít egy országot, majd meg az egész kontinenst, végül pedig a Földet. Elsőként Franciaország bennul le. Az a generáció, amely megúsza a második világháborút, a háború utáni nélkülözést, a hatvanas évek végére ért el oda, hogy kikövetelje magának a helyét a világban. Erről szóltak a zenék, a könyvek, a színdarabok. Az új nemzedék a hála legkisebb jele nélkül kezdte ki a szülők összes tradícióját.

1968-ban az a különleges, de ezt csak utólag látom így, mivel csak később, az évek során pontosodott bennem, hogy az emberek teljesen eltérő ügyek miatt lázadtak fel, a közös pont a lázadás iránti vágy, a meglevő rend és mindennemű tekintélyelvűség elutasítása volt. Meglehet, arról van szó, hogy Európa nagyon veszélyes politikai betegségekben szenved ekkor, aminek a neve: unalom.

Sok helyütt, Spanyolországtól az Amerikai Egyesült Államokig a diákok a háború meg a szabadságjogok miatt tüntetnek. Igaz, a francia diákokat éppenséggel az foglalkoztatja, hogy fogadhatnak-e lány látogatókat a kollégiumi szobájukban, ami, valljuk meg őszintén, a szabadságjogok nagyon korlátozott értelmezése, de éppen ez az, ami bizonyítja, milyen pimf, apró dolog is elég ahhoz, hogy a tömeg föllázadjon. És épp ezek a francia események indítják el az egységes világfelfordulást. Március 22-re Cohn-Bendit és társai a szabad szex mellett újabb témát találnak tüntetéseikhez és ellenállásukhoz: a vietnami háborút. Sztrájk zilálja szét az országot. A sztrájkokat a fiatal munkások első körben a szakszervezetek támogatása nélkül kezdik el, az egyetemistákkal rokonszenvező szolidaritási megmozdulásként. Ezt követően azonban a szakszervezetek általános leállást hirdetnek, és az összes francia gyárban leteszik a munkát, magasabb béreket, kevesebb munkaórát követelve. De Gaulle tábornok elhagyja az országot, és a nyugat-német-országi Baden-Badenben levő francia támaszpontra repül, hogy Jacques Massu tábornokkal találkozzon. Némi malíciával azt lehetne mondani, hogy de Gaulle gyakorlott abban, hogy külföldön szervezze meg az ellenállást. Az elnök felosztatja a Nemzetgyűlést, és június végére választásokat ír ki, melyből a gaulle-ista párt megerősödve kerül ki.

Eközben Magyarországon elkezdődnek az új gazdasági mechanizmus néven ismert gazdaságpolitikai reformok. Memphis városában agyonlövik Martin Luther Kinget, az afroamerikai polgárjogi politikust. Diáklázadás Belgrádban és további jugoszláv egyetemi városokban. És az egyik szovjet érdekeltsgű területen is megkezdik a Coca-Cola gyártását, éppenséggel a Magyar Likőripari Vállalat kőbányai üzemében. A Varsói Szerződés csapatai szovjet vezetéssel 200 000 katonával, 5000 harckocsival lerohanják Csehszlovákiát, hogy véget vessenek a demokratizálódási folyamatnak. Az invázióban a szovjet csapatok mellett jelentő-

sebb lengyel, magyar és – inkább jelképesen – bolgár erők vesznek részt. Az NDK csapatai a Varsói Szerződés főparancsnokának utolsó pillanatban hozott döntése alapján maradnak ki a hadműveletből. Az amerikai egyesült államokbeli elnökválasztáson a republikánus Richard M. Nixon arat győzelmet. Októberben 112 ország részvételével Mexikóvárosban megtartják a XIX. nyári olimpiai játékokat.

Marija pápká combján heverő kezére helyezi a sajátját. Mindegyik ujján gyűrű csillog, a kisujján kék köves, a hüvelykjén pedig mintha karperecnek készült volna, ámbar egy magzat pálcikavékony kezére.

– Te valóban azt hiszed, hogy a párizsi diákok tüntetéséről, a prágai tavaszról, egy pekingi nagygyűlésről, Mao Ce-tungról és kijelölt utódjáról, dél-vietnami óvóhelyről, Martin Luther King temetéséről, valamint Robert Kennedyről lett volna jó beszélgetek? Yoko Ono és John Lennon ágyban tartott sajtótájékoztatójáról, George Harrisonnak, a Beatles tagjának a Krisna-tudatú hívők társaságában töltött napjairól, Andy Warholról, a pop-art atyjáról, Muhammad Ali nehézsúlyú ökölvívó bajnok edzéséről és az amerikai lázadó diákok egyik kedvenc zenekaráról, a The Doorsról? Miközben ott van veletek az öreg?

– Nem, dehogy. De mégis az az év az, amely megrontja a világot...

– Akkor miért lamentálsz?

– Azt hiszem, hogy akkor, abban a tucatnyi tanítványban, együttesen volt annyi elszántság és buzgalom, hogy akár megváltoztathattuk volna a világot. Hogy más irányba menjen...

– Nem lehet, hogy az öreg éppen ezt ismerte föl? S hogy nehogy megtörténjen...

– ...megakadályozza?

– Akár.

– Mindenesetre elmúlt a sorsfordításra alkalmas pillanat.

– Az ilyen percek mindig elmúlnak.

Marija elunja a térdére nehezedő férfitenyeret, s határozott mozdulattal, de nem bántóan, lesodorja magáról. Ahogyan lesöprik a bőrről a hangyát.

Pápkának a szeme sem rebben. Visszakanyarodik a korábban felvetett gondolatához:

– Miért, ha elvadult kertjében az ember a tisztán hallott csobbanás eredetét keresve kinyitja a szemét, és rálel a hang forrására, az így megpillantott kőben fölfedezi a hullámok közé becsapódó s a kő mélyébe alámerülő testet? Szóval, ezen az estén és éjszakán a világ valamennyi, ha pedig mégsem valamennyi, akkor minden számba vehető dologról szó esik, és azt hihetjük, hatalmunk lehet az univerzum fölött.

Pápká azután magára húz egy láthatatlan pokrócot, s jól elrejtje benne a fejét, szürkességbe merül, ahogy lehunyja a szemét, és hosszabb időre úgy felejt, szinte látható, milyen nagy szürkesség veszi most körül. Majd mint amikor a hamvadni

tűnő zsarátnokból új láng csap ki, felpattan a szemhéja, s a szeme messzire világitó tűztől lángol.

– Én azonban csupán egyetlen dologról beszélek most – tapad pápká Borisz Vasziljevics hatvanadik születésnapjának eseményeihez. – Mivel annyiszor vissza-visszarémlik, s egyre keserűbben és legkevésbé bízva abban, hogy az emléktől valaha is megszabadulok. Ámbár nem mondhatom, hogy ez az emlék csak rossz vagy csak jó, hiszen a rossz a jóval keveredik benne, a kellemetlen a kellemessel, szóval minden olyan, mint amit a napok során megszokott az ember.

Maríja alkalmasnak találja a pillanatot arra, hogy nyugtató italokat keressen mindhármunknak. Pápká egész pohárnyi falernumi borhoz jut, s mivel nincs a palackban több, a maradékot elosztja köztünk. – Falernumi! – sóhajtja komoran. – Az, falernumi! – ismétli meg Maríja. Ilyet iszik Poncius Pilátus *AMester és Margaritában*. S azóta a jelesebb alkalmakon minden moszkvai erre vágyik. S bár a piacon kétféle bor is van, de hogy közülük valamelyik is valódi lenne, az soha senki számára nem derül ki. Sosem gondoltam volna, hogy egy regény ekkora hatással lehet az emberekre. Azt hiszem, ezt nevezzük sikernek.

– Félreérthetek valamit. Valamiért azt képzelem, hogy az ünneplés a dácában, a fürdés a tóban, a szekerezés az erdőben, a szolid, de bőséges vacsora, a szerteágazó, keszekusza és mégis tartalmas beszélgetés az öreg és a tanítványok között, az éjjelbe nyúló együttlét, egyáltalán az, hogy éppen mi vagyunk ott, egyszerűen azt hittem, hogy az összejövetelnek más célja is van. Az, hogy megtudjuk, mi a további feladatunk. És megtudjuk, mik a teendőink, illetve mik lesznek a mesterünk mellett. Példaként elő is hozakodom a kérdésemmel, hogy kik fognak segédkezni az emlékiratok megírásában. Mármost hogy Borisz Vasziljevics kit szemelt ki erre a feladatra. Amivel darázsfészekbe nyúlok. S ennek a darázsfészeknek a két legveszedelmesebb „lakója” Mása és Nagyezsda. Jellemzően ők ketten azok, akik a társaságunkban egyenruhát viselnek. Még Borisz Vasziljevicsen is kényelmes, vállpántos overall feszül, még ha hasonló is ahhoz, amelyet a hadsereg repülőgép-szerelői viselnek. Mirajtunk, ifjú titánokon, általában terepjárásra alkalmas nadrág, rajtam pedig éppenséggel tréningruha. A két darázskirálynő haragja a másikkal haragját visszhangozza. Dongnak, köröznek, ott zúgnak a hirtelen fellobbant tűz körül, haragjuk magasba csap, hihetnénk, sok ezer darázsból álló, fékezhetetlen indulatú raj sereglik köröttünk. Borisz Vasziljevics, nincs mit titkolni, élvezi a helyzetet. Kajánsága átragad ránk is. Éreztem már én is ilyesmit, egy S8-as film nézése közben, mely nők iszapbirkózását jelenítette meg. A nők összecsapásából olyasmik is kiderültek, amire mi, fiúk, soha nem gondolhattunk. Az öreg nemhogy alkalmilag jár tehát rájuk, kvázi évek óta úgy élnek ők hárman, hogy a két nő tisztában van azzal, hogy Borisz Vasziljevicset megosztják egymással. Az öreg mindenben nagytermészetű, és korántsem az az aszkéta, akinek hisszük. Szereti a jó kosztot, és azt, ha kiszolgálják őt, s maga is hatalmas munkabírású. Ha őt nő lesné a gondolatait, az se lenne elég, nemhogy kettő. S hogy nem jutnak dú-

lőre egymással, Borisz Vasziljevics hol Mására mosolyog, hol Nagyezsdát biztatja egy derűs kézmozdulattal, s ahogyan odahajol hozzá és a fülébe súg valamit, a két nő kénytelen belátni, hogy képtelenek döntésre jutni... És aznap éjjel, mintha csak összebeszéltek volna, mindenkivel lefekszenek, akivel csak tehetik. Borisz Vasziljevicsbe pedig annyi vodkát és pezsgőt öntöttek, hogy hajnali két órakor bejelentette: visszavonul, és betámolygott a dácájába. A vendégsereg azonban ott marad az asztalnál, és tovább mulat, míg Mása is és Nagyezsda is el nem tűnik valamelyikükkel az udvaron, ahol Mása a szérűben, Nagyezsda meg az almafák alatti lekaszált fűvön teríti le meghökkent áldozatát. Aztán Mása előkerül a fiújával, aki, miután lehajtott néhány kupicával, a társaság derűtségére az asztalra borulva menten el is aludt, a lány pedig máris új kiválasztját vonsozolja ki az előmelegített szérűbe. De Nagyezsda is éppen csak elengedi a fiúját, térül-fordul, s már viszi is magával a következőt. Hajnalra már nincs a társaságban senki, aki lemaradna a két lánnyal való ölekezésről, akik – nem kétséges – egymással vették meg most. Mi több, a fiúk másodjára is sorra kerülnek, csak épp a másik lánnyal, mint akivel az imént voltak, már ha addig asztal alá nem isszák magukat, és nem marad elegendő férfierejük az újabb menethez....

A reggeli nap sugarában Nagyezsda magányosan táncol a lepusztított asztal körül, kombinéja rojtos, szakadt, cafatjai a térdét verdesik. Mása önelégült mosollyal üldögél a farakáson, cigarettázik, s hogy meztelen fenekébe ne menjen szálka, egy konyharuhát terít maga alá. A férfiak mind a tóra mennek, és akkora ordítást csapnak, hogy azzal felébresztik Borisz Vasziljevicsét is, aki szintén utánuk indul, akik közül mindenki a Nap pirosuló tükörképébe akarja belevetni magát, s mivel ez mindegyiküknek sikerül, azon vetekednek, melyikük tud mélyebbre merülni a vízben. Én viszont aludni megyek, visszahúzódok a második emeltre, egy félig-meddig berendezett szobába, mivel a sajátomat zárva találok.

Arra ébredek, hogy szomjas vagyok. Kitámolygok a folyosóra, keresem a fürdőszobát. Ahová először benézek, az a gardrób. Azt követően a tisztítószerek kamrája következik, majd egy párra nyitok rá. Szikráznak a villanykörték a kristályfüggők között, az állólámpa felkapcsolva, a gyertyaizzós olvasólámpák is, sőt, a szoba ablaka előtt álló hatalmas íróasztal banklámpája is ég, melynek üvegbúrájától akváriumzöldben úszik a szoba. A pár sajátos pozícióba gabalyodott. Első pillanatban az sem egyértelmű, hogy ketten vannak-e, nem tudom összeszámolni a karokat és a lábakat. A férfi van felül, szőrös a karja, szőrös a lába, a segge is szőrös, csak a háta csupasz. Úgy mozog föl s alá, ahogyan antik metrumokban a tenger. A nő alatta, akinek lábait úgy feszíti szét és emeli a magasba a férfi, hogy a nő csípője ugyan a hátára nehezedik, de szinte függőlegesen áll. A férfi karjaival tartja a nő lábszárát, ahová a keze markol, ott ragadja meg a nő is, akinek a feje olykor felemelkedik, s a széttárt lábak között hánykolódik. Miután fölismerem a némely részletében összecsomagolt, néhány részletében pedig kibontott Marját, pápkát is megismerem. Nem tudom, mit tegyek. Rájuk csukom a szoba ajtaját.

Szomjasan megyek vissza a szobámba. Befekszem az ágyba, a pléd az ágy mellé csúszott, a lepedőm összegyűrve, félig az is lelóg a padlóra, és a párnám egyre több verítéket gyűjt magába. Aztán újból felkelek, az elmondhatóság határán kavargó érzések között – mivel ebben a katyvaszban, amelyet érzésnek szükséges nevezni, ott a szégyen, a kíváncsiság, az izgalom és az izgatottság, a szemérmetlen tudatlanság, a pirulás, a vágyakozás és megannyi szívdobogtató zabolátlanság – visszaóvatoskodom a Marijára és pápkára visszazárt ajtóig, megfogom a kilincset, lenyomom, de csak résnyire nyitom az ajtót, melynek hasadékán át benézek a szobába, ahol továbbra is azt láthatom, amit korábban.

Ismét visszatérek hát a szobámba, rázuhanok a mindennek, csak vetettnek nem mondható ágyamra, és onanizálni kezdek, de képtelen vagyok Mariját magam elé idézni. Helyette mindig egy másik alak bontakozik ki, hol a szőke Mása, hol a táncos Nagyezsda, míg a csúcsra érve rá nem jövök, hogy Lizetta az, akinek különböző színű síkokból áll össze az arca, miként Picasso nőinek. Azután többször visszatérek a nyitva felejtett ajtóhoz, ahol az egyre világosabbá váló szobában újabb és újabb, korábban rejtve maradt részleteket figyelhetek meg, oly dolgokat, amik, úgy sejtem, időközben kerülhettek a helyiségbe. A földön több üres üveg is hever, egy felborul szék karfáján törülköző, a hamutartóban pedig két szétmorzolt cigarettacsikk. Marija állandó szereplő, de pápká minden pápkását elveszti, a karja, a válla, a segge, a combja most szőrtelen, ványadt, lóg a bőre, ahogyan az ötvenévesnél idősebb férfiaknak általában, de kitartóan végzi a dolgát, Marija pedig egyre aléltabban mozdul és nyúl utána...